

מאגר שאלות על שיבת ציון:

יחזקאל ל"ז

1. קראו יחזקאל ל"ז א'-י"ד
בחזון העצמות היבשות שלפניכם הנביא מעודד את העם במצוקותיו. הסבירו את המצוקה של העם ואת דברי העידוד של הנביא.
2. קראו יחזקאל ל"ז א'-י"ד
קראו את הקטע הבא משירו של נפתלי הרץ אימבר "תקוותנו"
עוד לא אבדה תקוותנו / התקווה הנושנה
משוב לארץ אבותינו / לעיר בה דוד חנה.
יש הטוענים כי השיר מתכתב עם הפסוקים מיחזקאל שקראתם. הסבירו טענה זו על פי דברי העם ועל פי תשובת הנביא יחזקאל (פסוקים י"א -י"ד).
3. קראו יחזקאל ל"ז כ"א-כ"ח.
 - א. המילה "אחד" חוזרת בקטע שלוש פעמים. איזה רעיון מדגישה החזרה על המילה "אחד". הסבירו ובסו את דבריכם על הכתוב.
 - ב. בפסוקים כ"ו-כ"ח נזכר המקדש. הסבירו את הרעיון המודגש באמצעות קיום "מקדשי בתוכם לעולם". בסו דבריכם על הכתוב.
4. קראו יחזקאל ל"ז ד'-י"ד
 - א. המילה "אדמתכם" נזכרת בקטע. איזה הבטחות בנוגע לאדמה ניתנות בקטע?
 - ב. יש הטוענים כי חזונו של יחזקאל תרם לגיבושה המאוחר של האמונה בתחיית המתים. מה בחזון יכול לתרום לגיבוש אמונה כזו? בסו דבריכם על הכתוב בקטע.

5. קראו יחזקאל ל"ז ט"ו-כ"ח

בפסוקים אלה מתוארים חייהם של בני ישראל בעתיד. ציינו שלושה דברים שיתרחשו בחיי העם בעתיד, והסבירו כל אחד מהם.

6. קראו יחזקאל ל"ז ט"ו-כ"ח

א. יש הטוענים כי יחזקאל משתמש במעשים סמליים מסקרנים כדי לעורר עניין במסר הנבואי. מהו המעשה הסמלי שהוא מצווה לעשות בפסוקים ט"ו-י"ט, ומהו המסר שהנביא מנסה להעביר באמצעותו? הביאו ראיה אחת מפסוקים אלה לכך שהמעשה הסמלי צריך לעורר עניין וסקרנות בעם.

ב. בנבואתו על ממלכת ישראל שתקום בעתיד, נזכרות שלוש תקופות מעברו של העם. מהן התקופות ומהי ההתייחסות אל כל אחת מהן?

ג. בפסוקים כ"ה-כ"ח מצויה מילה מנחה החוזרת חמש פעמים. מהי המילה ומה תפקיד החזרה עליה בפסוקים אלה?

ד. ציינו שלוש הבטחות שיחזקאל מבטיח בנבואה זו בפסוקים כ"ה-כ"ח.

7. קראו יחזקאל ל"ז א'-י"ד

א. "החזון בפרק ל"ז הוא ללא ספק חזון הנחמה המפורסם ביותר...ומן המרשימים ביותר בספרות הנבואה" (י' הופמן עולם התנ"ך)

1. הסבירו מדוע החזון שבקטע נחשב לחזון נחמה. בסו דבריתם על הכתוב.

2. באיזו ארץ נמצא יחזקאל כשניבא את החזון הזה?

ב. החזון מבוסס על אמירה שגורה בפי העם.

1. צטטו את האמירה והסבירו אותה.

2. קראו פסוקים י"ב-י"ד והסבירו כיצד יחזקאל משתמש באמרה של העם כדי לסתור אותה. בסו דבריתם על הכתוב.

ג. המילה "רוח" היא מילה מנחה בחזון. באמצעותה יחזקאל מתאר חזון שתחילתו תחייה פיסית וסופו תחייה רוחנית.

1. הסבירו כיצד המילה המנחה "רוח" תורמת לתיאור של חזון זה ביחזקאל.

2. ציינו שלושה מובנים/משמעויות שונות של המילה "רוח" בקטע. בסו דבריתם על הכתוב.

ד. קראו פסוקים י"א-י"ד בקטע.

לפניכם שני קטעים המתייחסים לפסוקים אלה:

1. פירוש רד"ק – והעניין הזה הראה לו הקב"ה הוא למשל, כי בני ישראל יצאו מהגלות שהם בו והם בו כעצמות היבשות, על דרך משל".

2. קטע משירו של עמיר בניון –

ותבוא בהם הרוח יעמדו על רגליהם

חיל גדול מאוד מקברותיהם

העצמות האלה כל בית ישראל

ואז תוכל לראות את הפנים כולן

את מי שלא ראית מאז ומעולם

את אברהם ואת שרה, חוה ואדם

את כל מי שהתגעגעת אליו כל כך

מקטעים אלה ניתן להבין כי את החזון של יחזקאל ניתן לפרש באופן

סימלי וניתן לפרש כפשוטו.

איזה משני הקטעים שקראתם מפרש את החזון פירוש סמלי, ואיזה

מפרש אותו פשוטו כמשמעו? הסבירו דבריכם ובסו אותם על הקטעים.

עזרא א' א-ז'

1. קראו עזרא א' א'-ו'.

בקטע שקראתם האירועים ההיסטוריים מתוארים כהתגשמות של נבואת

ירמיה. הסבירו קביעה זו תוך היעזרות בירמיה כ"ט י'.

2. מה מתיר כורש בהצהרתו לגולי יהודה ועל מה הוא מבסס היתר זה? בסו

דבריכם על הכתוב.

3. לפניכם קטע מגליל כורש: "אנוכי כורש מלך בבל, המלך הגדול... אשר בל ונבו

אוהבים את שלטונו... והערים... אשר מקדשיהם היו חרבים... החזרתי את

האלים [שהיו] יושבים בתוכם, וכוונתי [להם] מקדש עולמים. כינסתי את כל

תושביהם והשבתי [להם] את מקום מגוריהם."

א. ציינו את הדמיון בין עזרא א' פסוקים ב'-ד' ובין הכתובת של כורש מבחינת

תפיסת כורש את מעמדו ביחס לאל.

- ב. ציינו את הדמיון בין הפסוקים מעזרא א' ב'-ד' לבין הכתובת מבחינת פרטי שני ההיתרים שנותן כורש. מה אפשר ללמוד מכך על מדיניותו הכללית של כורש ככובש של עמים שונים?
4. קראו עזרא א' א'-ז'.
- א. קראו פסוקים ב'-ג' ופסוק ז'.
1. הביאו שתי ראיות מפסוקים אלה המוכיחות כי הצהרת כורש היא ביטוי של רצון טוב כלפי העם היהודי.
2. בפסוקים אלה אפשר למצוא סתירה בתפיסתו של כורש את האל. הסבירו טענה זו.
- ב. הצהרת כורש פותחת תקופה חדש בתולדות העם.
1. כיצד מכונה התקופה זו בתולדות העם ואיזה חלק של העם חווה אותה?
2. מי הם האנשים הנזכרים בפסוקים ד' ו-ו' ואיזה תפקיד מייעד להם כורש בהצהרתו?
- ג. קראו פסוק ז'. וכן מלכים ב' כ"ה י"ג-י"ד ועזרא ג' י"א-י"ג.
- אפשר לראות תהליך שמתחיל במלכים ב' כ"ה וממשיך בפסוק ז' שלפנינו ומסתיים בעזרא ג'. הסבירו ובסו טענה זו על הכתובים.

עזרא ג'

1. קראו עזרא ג' ו-ח' וגם י"א- י"ג.
- א. על מי מוטלת מלאכת הבניה של המקדש לפי הקטע הראשון? מהם החומרים המשמשים לבניה? מי אפשר את הבניה? הסבירו דבריכם ובסו אותם על הכתוב.
- ב. בקטע השני, פסוקים י"א-י"ג מתוארות תגובות שונות בעם בטקס חנוכת בית המקדש השני. תארו את התגובות השונות, והסבירו את הסיבה לשוני בתגובות.
2. קראו עזרא ג' א'-ד'.
- יש הטוענים כי יושבי הארץ חשדו בעולי בבל שהם לא הסתפקו בחידוש הפולחן על פי הצהרת כורש, אלא ניסו להקים מחדש את ממלכת יהודה.

- א. הסבירו כיצד המוצא המשפחתי של מנהיג העולים יכול היה לחזק חשד זה.
(תוכלו להיעזר בדברי הימים א' ג' ט"ו-י"ט).
- ב. יש הטוענים כי חשד זה לא היה מבוסס ועולי בבל פעלו בהתאם לרוח
הצהרת כורש. הסבירו במה המסופר בעזרא ג' א'-ב' יכול לבסס טענה זו.
(תוכלו להיעזר בעזרא א').

חגי א'

1. קראו חגי א' א'-י"א
- א. בדברי חגי מובא ציטוט מפי העם. הביאו את הציטוט והסבירו אותו.
- ב. חגי מעודד את העם לפעול ברוח הצהרת כורש. איזו פעולה הוא מעודד
אותם לעשות ואיזה טיעונים הוא משמיע כדי לשכנע את העם לפעול? בסו
דבריתם על הכתוב.
2. קראו חגי א' ג'-י"א
- א. על מי מוטלת מלאכת הבניה של המקדש לפי הקטע? מהם החומרים
המשמשים לבניה? מי ציווה עליה?
- ב. הביאו מפסוק ו' שלוש דוגמות למצבו הקשה של העם בתקופת חגי, והסבירו
אותן.
3. קראו חגי א' ה'-י"א
- א. הביאו מפסוק ו' דוגמה לשימוש במטפורה ובתקבולת לצורך העברת מסר.
- ב. מהו המסר שחגי מבקש להעביר בעזרת אמצעים ספרותיים אלה? מה הוא
מציע לעם לעשות כדי לשנות את מצבם?
4. קראו חגי א' א'-ב'. בפסוקים אלה מצוטטת טענת העם בפי הנביא. האם ישנה
הצדקה לטענה זו בהתחשב בזמן שעבר מאז הצהרת כורש בשנת 538
לפנה"ס ועד לימי חגי בימי דריווש בשנת 520 לפנה"ס?

נחמיה א'

1. קראו נחמיה א' א'-י"א.
- א. בקטע מופיע בכי. מי הבוכה ועל מה הוא בוכה?

ב. בקטע מובאת תפילת נחמיה ובה שלושה עניינים: צידוק הדין, התייחסות לעיקרון של שכר ועונש, בקשת עזרה. בססו כל עניין על ראייה מן הכתוב והסבירו את הראיות.

2. קראו נחמיה א' פסוקים ח'-י"א

א. כתבו בלשונכם מה ציווה ה' על משה להגיד לעם לפי פסוקים אלה.

ב. הסבירו לשם מה נחמיה מזכיר בתפילתו את דברי ה' למשה?

נחמיה ה'

1. קראו נחמיה ה' ו'-י"ז

א. במה מאשים נחמיה את החורים והסגנים, והאם הוא עצמו פעל כמותם?

ב. קראו פסוקים י"ג-י"ז. כתבו שלוש פעולות שנחמיה עשה כדי להקל על העם.

2. קראו נחמיה ה' פסוקים א'-י"א

א. בפסוקים א'-ה' העם מתלונן על מצוקה כלכלית. הביאו שתי תלונות של העם המלמדות על מצוקתו, ובססו את תשובתכם על הכתוב.

ב. אל מי פונה נחמיה ומה הוא מציע לאנשים אלה לעשות? באיזה מעשה סימלי הוא נעזר כדי לחזק את הצעתו/ דרישתו?

3. קראו נחמיה ה' ז'-י"ב וגם דברים ט"ו ב'-ג'.

יש הטוענים כי בראשית ימי הבית השני לא קיימו את החוק שבדברים ט"ו ב'-ג'. הסבירו כיצד אפשר לבסס טענה זו על הקטע מנחמיה ה'.

תהלים קכ"ו

1. קראו תהלים קכ"ו

א. מזמור תהלים קכ"ו הוא מזמור משירי המעלות.

1. מהו האירוע ההיסטורי שנרמז במזמור, ובאיזו שנה לועזית הוא התרחש? בססו דבריכם על הכתוב.

2. יש הטוענים כי במזמור זה יש רמזים לתקופות בצורת שהיו בארץ.

הביאו שתי ראיות מן המזמור המבססות טענה זו, והסבירו אותן.

- ב. קראו פסוקים א'-ג'. הסבירו את הביטוי "היינו כחולמים" בהקשרו. על פי כל אחד מפסוקים ב' ו-ג' הסבירו מה גרם לעם לשמוח.
- ג. על הפרוכת שכיסתה את ארון הקבורה של בנימין זאב הרצל, חוזה המדינה, נכתב הפסוק: "הזורעים בדמעה ברינה יקצורו". (פסוק ה'). לדעתכם, מדוע נכתב פסוק זה על הפרוכת של ארון הקבורה של חוזה המדינה? נמקו דבריכם, ובסו אותם על הכתוב.
2. קראו חגי א' ג'-י"א ותהלים קכ"ו
- א. משני הקטעים אפשר להסיק שהמצב הכלכלי ביהודה בתחילת שיבת ציון היה קשה.
1. הביאו מכל קטע דוגמה למצב הכלכלי הקשה, והסבירו כיצד היא מלמדת על מצב זה.
2. במי תלוי שינוי המצב הכלכלי לפי נבואת חגי? הסבירו דבריכם ובסו אותם על הכתוב.
- ב. קראו תהילים קכ"ו ד-ו'.
- בפסוקים אלה יש דימויים שבאמצעותם מובע רעיון. לפי רעיון זה הנסיבות שגרמו לעצב, למחסור ולכאב אינן נמשכות לאורך זמן, והן עשויות להשתנות לטובה. בחרו בדימוי אחד מן הפסוקים במזמור והסבירו כיצד הוא מבטא רעיון זה.